

Rezümé

A második világháborút követően az erdélyi magyarság politikai életének megszervezését egyrészt a térségben kizárólagos nagyhatalmi szerepet betöltő *Szovjetunió érdekei* határozták meg, másrészt az, hogy a kommunista segédlettel megalakított Magyar Népi Szövetség (Uniunea Populară Maghiară) és annak vezetői az *adott ország, a többségi pártvezetés magyarságpolitikáján* belül mennyire tudtak érvényt szerezni saját *kisebbségpolitikai elképzeléseiknek*.

Ebben a kötetben nem vállalkozhatunk arra, hogy egy átfogó képet adjunk az MNSZ-ről, hanem elsősorban az MNSZ *szerepvállalásának* a felvázolására törekedünk. Az MNSZ funkcióját mind a román állam *magyarságpolitikája* felől, illetve a román *hatalmi viszonyok változásának* viszonylatában, mind a romániai magyar kisebbség *önszerveződése, intézményessége és integrációja* szempontjából mutatjuk be. Az MNSZ-nek ugyanakkor kettős kihívásnak kellett megfelelnie. Egyrészt az RKP (Partidul Comunist Român) *tömegszervezeteként* szavazatokat biztosító és politikai „átnevelést” folytató funkciót látott el, másrészt a romániai magyar kisebbség irányába mint magyar érdekeket felkaroló *érdekvédelmi szervezet*, tehát mint *magyar párt* jelent meg.

A magyar lakosság 1948-tól kezdődően, mint önálló politikai közösség nem léphetett fel a hatalomban való részesedés igényével, mivel ezt követően a hatalmat nem a *többségi* vagy a *kisebbségi nemzet reprezentánsai*, hanem a *munkásosztály* tagjai birtokolták. Ebből az következett, hogy egy nemzetiségi tömegszervezetre az új hatalmi realitás közepette már nem volt szükség, és 1953-ban a szervezet „önfeloszlatta” magát.

A kötetbe elsősorban az MNSZ mindezidáig „elveszetnek” vélt központi irattárából válogattunk iratokat. Mennyiség tekintetében ezt a magyar kormány bukaresti külképviseletén készült diplomáciai jelentések követik, valamint a CNSAS levéltárából származó iratokat mellett felhasználtuk az MNSZ egyes vezető politikusainak magánleveleit is. A könyvet a kisebbségtörténettel, illetve a politikatörténettel foglalkozóknak szántuk, ugyanakkor nélkülözhetetlennek tartjuk a kelet-európai kommunista államok nemzetiségpolitikáinak elemzéséhez.

Az MNSZ történelmi szerepének tisztázásával valószínűleg közelebb kerülünk a romániai magyar közösség második világháború utáni társadalmi és politikai integrációjának megértéséhez, az erdélyi magyar baloldali elit 1944 utáni politikai szerepének tisztázásához, valamint a kommunista rendszerek kelet-európai kisebbségpolitikájának értelmezéséhez.